

הורינו

פרשת תרומה תשפ"ד 12

הורים נחן הכן

הורים", האם ישנה כאן שאלה עד היכן המאמץ שאנו מחויבים, או השאלה היא עד כמה גדול שכרה של המצווה. ולכן בסיפור הראשון מתואר רק המעשה הגדול של בן נתינה, ובגרסת הסיפור השנייה מתואר המעשה וגודל שכרו.

מעשה נוסף על אותו דמה בן נתינה (הפעם על כבוד אימו) מביאה הגמרא בהמשך בשם רב דימי: פעם אחת היה לבוש סירקון זהב והיה יושב בין גדולי רומי, ובאתה אימו וקרעתו ממנו, וטפחה לו על ראשו וירקה לו בפניו, ולא הכלימה.

מין הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א² עומד על המסר שעובר בדברי הגמרא ובעצם בכך שזו הזכות שזכה בה בן נתינה. "שביקש הקב"ה לרמז לנו שבניגוד למה שחושבים שמצוות כיבוד אב ואם היא רק מצווה שכלית, מטעם הכרת הטוב וכדו' (כפי שהיה ניתן להבין מכך שאפילו גוי מבין את זה ומקיים. ה.) הרי שלא כך הם פני הדברים, ויש לקיים אותה גם אם לא מבינים למה ומדוע, כמו שמקיימים מצוות פרה אדומה, שהיא חוק".

וידוע³ שכל מה שזכה יוסף שיוזכר שמו באבני החושן היה רק אחרי הניסיון עם אשת פוטיפר, שבאותה שעה באה דמות דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו, יוסף, עתידים אחיך שיכתבו על אבני האפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם? כלומר שלא נפקד שמו של יוסף מאבני האפוד יחד עם שאר השבטים היה בזכות שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו, ויוסף כיבד אביו ושמע בקולו, ולכן מה שנתגלגל כיבוד אב באופן כל כך נעלה הוא ע"י שחיפשו אבנים לאפוד.

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

אבני שהם ואבני מילואים לאפוד ולחושן (כ"ה, ז')

אחד הסיפורים הידועים מדברי חז"ל בעניין כיבוד הורים, הוא המעשה באותו "גוי אשקלוני" בשם דמה בן נתינה, שכיבד את הוריו בצורה מופלאה עד שזכה להיכנס בין דפי הגמרא בשאלה שעלתה בבית המדרש "עד היכן הוא כיבוד אב ואם".

בגמרא מובא¹ ששאלו את רב עולא: עד היכן כיבוד אב ואם? אמר להם: צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד באשקלון, ודמא בן נתינה שמו. פעם אחת בקשו חכמים פרקמטיא בששים ריבוא שכו, והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו, ולא ציערו.

בהמשך הגמרא מוסיפה פרט נוסף, ששאלו את רבי אליעזר: עד היכן כיבוד אב ואם? אמר להם: צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון ודמא בן נתינה שמו. בקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד בששים ריבוא שכו, ולשיטת רב כהנא בשמונים ריבוא, והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו, ולא ציערו. לשנה האחרת נתן הקב"ה שכרו, שנולדה לו פרה אדומה בעדרו.

התוספת בגרסה השנייה היא שאותה "פרקמטיא-סחורה" בשישים ריבוא, הייתה אבנים לאפוד, והשכר שזכה דמה בן נתינה הוא בדרך של מכירת פרה אדומה. יש המבארים את ההסבר בין שתי הגרסאות של הסיפור, בהבדל של הבנת השאלה "עד היכן היא מצוות כיבוד

1. ידושוין דף ל"א. 2. עליו לשבח, שמות עמ' שס"ז. 3. סוטה ל"ו: והוא גם ברש"י עה"ת פרשת וישב ל"ט י"א

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את ההלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

לדון את ההורים לכף זכות

מצוות כיבוד הורים מחייבת גם להעריך את ההורים בליבו, מפני שהיא חובה במעשה ובמחשבה. וכפי שכתב בספר חרדים, שצריך לכבד את ההורים בלב, ומי שמכבד את הוריו במעשים אבל הם נבזים בעיניו, עליו נאמר (דברים כז, טז): "אָרַר מְקַלָּה אָבִיו וְאִמּוֹ". פירוש 'מקלה' - מבזה. וכן כתב ב'חיי-אדם'¹: "הכיבוד הוא במחשבה ובמעשה ודיבור... היינו שידמה בעיניו שהם גדולים ונכבדי ארץ, אף שבעיני שאר בני אדם אינם חשובים כלל. וזה הוא עיקר כיבוד.

ומי שסבור שהוריו כעסנים ורגזנים וכדו', מצווה לדון כל אדם לכף זכות, דהיינו לראות את הטוב שבו, ולדעת שהטוב שבו הוא העיקר. וגם כאשר אפשר לפרש מקרה מסוים לטוב או לרע, מצווה לפרש אותו לטוב. ובזכות זה, גם אותו ידונו לטוב בשמיים, שהאוויל והוא מדגיש את הטוב ורואה אותו כעיקר, גם כשידונו אותו יראו בעיקר את הטוב שבו. ואם כך כלפי כל יהודי, על אחת כמה וכמה שעליו

לדון את הוריו לכף זכות, שהפגמים שיש במידותיהם ומעשיהם הם מפני שלא למדו מספיק, או מפני הקשיים הנפשיים או הגופניים שלהם, ואולי הניסיונות שהם מתמודדים איתם קשים מנשוא.

וקיום מצווה זו מועיל מאוד לבן, שכן הוריו של אדם הם שורשיו, וכשהוא רואה בהם דברים טובים, הרי שהוא מתחבר אל שורשיו הטובים, ומכוח זה הוא מעצים את כוחותיו הטובים וממשיך את כל חייו בטוב. ואם יראה בהם את הרע, הרי שהוא מעצים גם את הרע שבקרבן, וממילא ממשיך את חייו ברע.

ומאיך יתבונן בצדדים החיוביים שבהורים וכפי שכותב מין הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, שהרי בכל אדם יש מידה טובה מיוחדת, שבה אין אדם בעולם כמותו. שאם היה אדם אחר כמותו, לא היה הקב"ה בוראו לחינם. ובאותו דבר שהוא מיוחד בו, הוא נחשב ממש לגדול הדור, שעליו כל העולם עומד. וצריך כל אדם להתבונן ולהתעמק בכל הצדדים הטובים שבאביו ובאמו, ועל ידי כך יוכל לכבדם ביותר.

1. ס"ז, ג'

מעשה אבות

סיפור מהחיים

אחת מדמויות המופת של ירושלים, מרת שרה רבקה פרנק, אחייניתו של הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל, ידועה הייתה במסירותה לקיום מצוות כיבוד הורים וכבר בהיותה כבת אחת עשרה עזבה את לימודיה בבית הספר כדי לסעוד את הוריה שהיו חולים מאוד. לשאלת רבים השיבה אז, שהרי כל מטרת בית הספר היא כדי ללמוד כיצד לקיים מצוות ורצון ה', והנה כעת זימן ה' לידה אפשרות לעסוק כל העת במצות כיבוד אב ואם, א"כ לשם מה עליה ללכת לבית הספר.

גם כאשר נישאה לבעלה, הגאון רבי אברהם דב אויערבך זצ"ל, אחיו הצעיר של מרן רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, המשיכה לכבד את הוריה, והגדילה לעשות כאשר הכניסה אותם לביתה וטיפלה בהם במסירות אין קץ.

לאחר תקופה ארוכה בה התגוררו הוריה בביתה, כשהיא ובעלה מתמסרים בכל מאודם למילוי כל צרכיהם, הבחינו כי אחד מילדיהם אינו מתפתח כראוי. הוא שכב כל העת על מיטתו בלא תזוזה מספיקה, והם חששו מאוד לבעיה נוירולוגית.

בעלה הגאון רבי אברהם דב, היה לומד עם מרן החזון איש זצ"ל בחברותא יחד עם הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל בכל יום שישי. בצר לו פנה אל מרן החזון איש ושאל אותו לאיזה רופא נוירולוג כדאי לפנות עם בנם. החזון איש ענה לו שכיון שספק גדול אם בכלל קיימת בעיה, לכן אין צורך לפנות לנוירולוג, אלא שיפנו לרופא משפחה רגיל, וה' הטוב יתן בפיו מענה נכון.

פנו לרופא המשפחה, ולאחר בדיקה מקיפה, ענה להם הרופא כי הוא לא מוצא שום בעיה רפואית, וכנראה שהילד סובל רק מחוסר תזונה נכונה וחוסר תשומת לב מספקת. כאשר שמעו זאת אחיה של הרבנית שרה רבקה, קבעו שכנראה כל זה קרה כי היא עסוקה מאוד בטיפול בהורים, ולא מספיק שמה לבה אל בנה הפעוט. הם החליטו כי היא לא תחזיק יותר את ההורים בביתה, ומצאו להם מקום אחר.

לאחר כמה חודשים לאחר צאת ההורים מביתה, הסתלק אביה רבי זאב פרנק זצ"ל לבית עולמו. ומאז היה ליבה נוקפה כי בשלה קרתה הרעה הזאת, כיון שהוציאה אותו מביתה, והמקום החדש לא מילא את מקומה כראוי. מחשבה עלתה בליבה, שאם הייתה משאירה אותו בביתה, אולי הוא היה עוד מאריך ימים.

ביום היארצייט הראשון של החזון איש, הביא הגאון רבי אברהם דב הביתה גיליון ובו תמונת מרן החזון איש. כשראתה מרת שרה רבקה את התמונה, נבהלה מאד, ושאלה את בעלה מי הוא, ואמר לה שזהו החזון איש. מיד נפלה והתעלפה. לאחר שהתעוררה מעלפונה ונרגעה מעט, שאלו אותה: "מה קרה? מדוע גרמה לך התמונה להתרגשות רבה כל כך?"

בתחילה סרבה לגלות, אבל לאחר שהפצירו בה ספרה כך: "לילה אחד, רואה אני בחלומי את אבי זצ"ל יושב בראש שולחן גדול, ואור גדול ונפלא היה בחדר. תלמידי חכמים יושבים סביב השולחן, ופניהם מבהיקים כזוהר הרקיע, ואבא מוסר לפנייהם שיעור תורה. כל זמן השיעור לא ראה אותי אבא, רק כשסיים את השיעור הבחין בי. הוא התקרב אלי כשחיוך גדול נסוך על פניו, ושני אנשים שליוו אותו, אחד מימינו והשני משמאלו.

אבי התקרב אלי ואמר לי: 'ידעתי בתי ידעתי, כי יש לך ייסורי מצפון על שהוצאת אותנו מביתך, ואת חוששת שבגלל זה הלכתי לעולמי קודם זמני, אבל תדעי שיצאת ידי חובת מצות כיבוד אב ואם וכך היית צריכה לנהוג, וזה היה זמני להפטר מהעולם. גם אם היינו נשארים בביתך הייתי נפטר בעת הזו. ולעדות שנכונים דבריי, הנני מבטיחך שבקרב תיפקדי ותלדי ילד שיהיה לך ממנו הרבה נחת (כבר כארבע שנים שלא נולדו להם ילדים, והרופא אמר להם שלא יהיו להם יותר ילדים) ושני מלווי יהיו עדים על דבריי, אמר והצביע על האנשים שליוו אותו. את האחד הכרתי - סיפרה הרבנית - הלא הוא היה אחי רבי יהודה לייב פרנק, שכבר לא היה אז בין החיים. ואת השני לא הכרתי, עד שראיתי תמונה זאת והבנתי שהיה זה החזון איש.

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

הזוכה בין הפותרים נכונה לפרשת יתרו: שלמה בנג'מין, מונסי ניו יורק

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת משפטים:

בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני (קידושין דף ל')

הקדוש זיע"א¹: "דע כי העושה מצוה, אין מספיק לו במה שיעשה אותה. שהרי מצינו בדברי חז"ל² שאמרו, כל העושה מצוה אחת מטיבים לו ומאריכים לו ימיו. וכיוצא בזה אמרו, כל המקיים מצוה פלונית, יש לו שכר כך וכך. והנה אנחנו ראינו כמה וכמה מצוות שעושים בני אדם ואינם מתקיימים דברי רבותינו חס ושלום בענין גודל שכרם אפילו בעולם הזה. אך דע כי השורש שהכל נשען עליו הוא, שבעשיית המצווה אל יחשוב שהיא עליו כמשא, וממהר להסיר מעליו, אלא יחשוב כאילו בעשותו אותה המצווה, ירוויח אלף אלפים דינרי זהב, ויהיה שמח בעשותו אותה המצווה, בשמחה שאין לה קץ, מלב ומנפש ובחשק גדול, כאילו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב, אם יעשה אותה המצווה וכו'. וכפי גודל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי, כן יזכה לקבל אור עליון. ואם יתמיד בזה, אין ספק שישירה עליו רוח הקודש".

ואמנם מאור הפנים החיצוני אל מול הוריו, וודאי שזהו חלק מגדרי המצווה כמבואר להלכה, שמה שמכבד הבן את הוריו, העיקר הוא שיעשה בשמחה ובמאור פנים. אבל אם חס ושלום מראה להם פנים זועפות, אף אם יאכילם בכל יום מאכלים משובחים כתרנגולים מפוטמים, ברבורים ושלו ודגים, אינו מקיים המצווה. ומה שכתב רבינו האר"י היינו גם כלפי פנימה, בליבו, שיעשה המצווה כמוצא שלל רב ובכך יזכה באור המצווה כמבואר.

וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה (שמות כ"ה, א-ב) וברש"י ביאר "ויקחו לי - לשמי". והיינו שכל מה שאדם עושה צריך להיות לשם שמים, ואם למשל נותן צדקה יעשה זאת לשם שמים ובגלל שכך ציווה הקב"ה, ולא לשם כבוד כדי שיפרסמו את נדיבותו ואת צדקותו. וזהו שאומר רש"י: "לי - לשמי".

ואמנם שלוש מידות בדבר, ונבאר. מידה ראשונה במצוות צדקה ותרומה מתוך שאדם קרוב אצל ממונו ומרגיש שהוא "בעל המאה ובעל הדעה" נזקקה תורה להזהיר שתהיה התרומה לשם שמים - לי לשמי!

מידה שניה במצוות כיבוד אב ואם שוודאי אינו עושה לכבוד עצמו ואדרבה חולק כבוד ויקר להוריו ולא לעצמו, לכאורה היה פשוט שעושה את זה לשם מצוה ולשם שמים. אלא שכבר כתבו גדולי הדורות שגם לעשות לשם שכר שמים מובטח, יש בכך בנותן טעם לפגם, אלא שכתבה תורה שכר המצווה ללמדנו גודל המצווה ובוודאי שכל השכר שהבטיחה תורה בעולם הזה הרי הוא כאין לעומת השכר לעולם הבא - עין לא ראתה!

ומידה שלישית היא מה שכתב האר"י הקדוש שאפילו שעושה לשם שמים, הרי יעשה זאת בשמחה גדולה כאילו מצא אוצר אבנים טובות. ותלה בכך הסיבה למה שאנו מוצאים אנשים שלכאורה מכבדים הוריהם או עושים כמה מצוות אחרות ולא זוכים לראות בעולם הזה את השכר המובטח. וכך כתב האר"י

1. שער המצוות דף א' 2. קידושין לט ע"ב

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו'
עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה
בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

והשיב לב שאלות ותשובות משולחנם של יועצים רבניים ומטפלים

אמא מבקשת ממני לעשות משהו שיגרום לי מבוכה מול חברותיי

לארגון 'הורינו' שלום וברכה, אני פונה אליכם בבקשה לעצה טובה, מכיוון שחשוב לי מאוד לצאת ידי חובת מצוות כיבוד הורים, מה עוד שהורי יקרים מאוד לליבי. ומצד שני, ההתמודדות והניסיון עבורי מאוד לא פשוטים וקלים. שמי הוא ר. נ. ואני נערה בכיתה ט' בסמינר בירושלים. אולי לא כולם מכירים אבל בתקופה הזאת יוצאים בסמינרים ל"מחנה שבת", והלחץ החברתי מאד גבוה. גם אנחנו יוצאות למחנה שבת וחשוב לי להיראות במיטבי מול החברות וכל הסמינר בעצם. אבל מה לעשות, שאמא שלי מבקשת ממני שאקח דווקא בגד ישר יותר, בטיעון שבגד חדש יכול להירס בפעילויות השונות. מצד אחד אני יודעת שהפרוטה לא מצויה בשפע אצל הוריי ולכן חשוב להם מאוד לשמור על בגדי השבת. מצד שני, אני יודעת גם שחברותיי יגיעו עם הבגדים הכי עדכניים ומרשימים, ואני לא מסוגלת להיות ה"נעבאך" מול כולן. שאלתי, האם מותר לי לומר לאימי שאם אני לא לוקחת את הבגד החדש אני לא יוצאת למחנה? כך לא אעשה נגד רצונה וגם אמנע מפגיעה חברתית בעצמי.

זה הדבר האחרון שאת רוצה. אז דעי לך כמה דברים. א. חברותייך מתמודדות עם קשיים משלהן, לכל אחד יש ניסיון והתמודדות, את צריכה ומסוגלת להתמודד עם שלך. ב. לא תמיד מה שבעינייך בגד יותר פשוט, גם יהיה כך בעיניהן, יכול מאוד להיות שתופתעי לטובה. ובכל מקרה זה לכל הפחות ספק. ג. תחושת הסיפוק תישאר איתך עוד זמן רב וימים רבים אחרי ה"מחנה", כך שמתוך מניעים של טובתך האישית, כדאי שתמצאי בתוכך את הכח להתמודד עם הניסיון שהקב"ה זימן עבורך.

ובשעה שתעמודנה את וחברותייך בקבלת השבת, ותגידי "לבשי בגדי תפארתך עמי", את תדעי ותרגישי תחושה עילאית של סיפוק אדיר, שזכית לעמוד בניסיון ולא לצער את הורייך - ועל זאת תפארתך וגאוותך.

תשובה שהופנתה וקבלה מענה מיועצת חינוכית ומנחת 'הורינו': נערה יקרה, דעי לך שהבעיה שאת מעלה משותפת כמעט לכל בני ובנות הנעורים, בצורה זאת או אחרת. חשוב שתדעי, אני בטוחה שאמך היקרה רוצה מאוד שתצאי למחנה שבת. גם אם היא מבקשת ממך בקשה זו או בקשות אחרות שאני נתקלת אצל רבות מבנות גילך, וודאי מעל הכל עומדת טובתך מול עיניה. ישנו איסור גדול לצער את ההורים. ואין זה משנה אם את גורמת לצער בצורה זו כאשר את פועלת בצורה אקטיבית נגד דעתה, כגון ללבוש מה שבקשה להימנע, או בצורה פאסיבית כגון שאת מודיעה שאת לא יוצאת למחנה שבת.

אני יכולה רק לתת לך חיזוק גדול, כי אני רואה מבין דברייך שהלב שלך כבר יודע את התשובה ולצער את הורייך

נתינה להורים היא לקח זכות עבורנו

"במצוות כיבוד הורים ניתנה לנו הזכות לכבד את הורינו שגמלנו טוב והעניקו לנו את עצם חיינו בעוה"ז, שהרי שלושה שותפים באדם. ומלבד מידת הכרת הטוב שהיא מושכל האדם הנבון, יש בכך כדי ללמד ולחנך נפשתינו להיות מכירים טובה למי שלמעלה ממנו ועל ידי זה מתחזקת בלבנו האמונה השלמה בקב"ה שהוא יוצר הכל וציוונו לכבד הורינו כפי מידת הכבוד בה אנו מחויבים לבורא יתברך".

וכמו בתרומת המשכן שהייתה זכות עבור הנותן, כך גם הנתינה שנותנים עבור ההורים בכבודם ובדאגה עבורם, אף לאחר מותם שמרבים בזכויות לעילוי נשמתם, הרי יש פה נתינה שהיא זכות עבור הנותן.

ובעניין זה מצינו הקבלה נוספת בדומה למשכן בו נאמר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כה, ח) "ושכנתי בתוכם - בכל אחד ואחד מישראל" שמתוך שהיו ישראל מרימים תרומתם ונוטלים חלק זכות בתרומת המשכן, הקב"ה השכין שכינתו בתוכם. וכך ממש גם במצוות כיבוד הורים, אמרו חז"ל¹ בזמן שאדם מכבד אביו ואמו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני ובזמן שמצער אביו ואמו אומר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם שאלמלא דרתי ביניהם ציערוני.

וכן פוסק להלכה בחיי אדם - אם יש לו אב או אם ישתדל לעסוק בצרכיהם שהוא מצוות עשה מן התורה והוא חמורה שבחמורות (כמובא בירושלמי מסכת פאה) וצריך האדם שיכבד אביו ואמו וירא מפניהם וצריך ליהרהר מאד בכבודם ובמוראם שהוקש כבודם ומוראם לכבוד ומורא של המקום ב"ה... ושלשה שותפים באדם הקב"ה ואביו ואמו וחז"ל בזמן שאדם מכבד אביו ואמו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני ובזמן שמצער אביו ואמו אומר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם שאלמלא דרתי ביניהם ציערוני.

פרשת השבוע פותחת בציווי שציווה הקב"ה לכל איש ישראל להרים תרומה לצורך הקמת המשכן - "וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵה לְבוֹתָקָחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי" (שמות כה, א-ב).

וידועה השאלה ששואלים גדולי המפרשים, מדוע נאמר "ויקחו" היה צריך לומר "ויתנו לי תרומה".

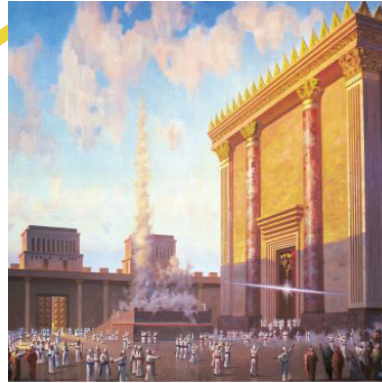
וכתבו בשם האלשיך הקדוש לבאר בדומה לדיני קידושין. שהרי אם נתנה אישה כסף לאדם חשוב, ויש לה כבוד והנאה בעצם לקיחתו את הכסף ממנה, ואמר לה: אני מקדש אותך באותה הנאה שקבלת לעצמך עבור זה שלקחתי ממך את הכסף - הרי היא מקודשת. כך אומר הקב"ה אמר לעם ישראל: אתם מקודשים לי בהנאה שלכם שאתם נותנים עבור תרומת המשכן, ולכן נאמר "ויקחו".

וצריכים לדעת ולהבין שיותר ממה שההורים זקוקים לכבוד מצד ילדיהם, הרי הילדים הם הזקוקים לאותה מצווה ונכנסת היא בטבעם להכיר טובה ולגמול טובה תחת טובה שקבלו מהוריהם לאין שיעור, ועל ידי כך זוכים לברכות עצומות הכתובות בהבטחת התורה "למען ייטב לך והארכת ימים". ולכן, גם כאשר ההורים מצידם אינם זקוקים לסיוע בהתנהלות היומית שלהם, וודאי שיש חיוב על הן מצד עצמו לכבד הוריו.

וכתבו עוד מבעלי המוסר, כי יש הנוטים ליבם לטעות בהיותם רחוקים מהוריהם

או שהוריהם מאושפזים בבית זקנים וכדו' וסומכים ליבם כי שם מטפלים בהם על דרך הטוב ביותר. אמנם וודאי כאשר אין בידי הילדים לטפל בעצמם ורק באופן אחר מקבלים הוריהם את הדרוש להם, יכולים לסמוך על אחרים. אבל באופן שיכולים לתמוך ולסעוד הוריהם בעצמם ובוודאי כאשר ההורים עצמם היו שמחים להיות בחיק המשפחה, הרי וודאי שיש חיוב זכות לקיים המצווה בגופם.

1. קידושין ל':

וצריכים לדעת ולהבין שיותר ממה שההורים זקוקים לכבוד מצד ילדיהם, הרי הילדים הם הזקוקים לאותה מצווה ונכנסת היא בטבעם להכיר טובה ולגמול טובה תחת טובה שקבלו מהוריהם לאין שיעור

לעילוי נשמת
שרה שושנה בת יחיאל

לרפואה שלמה
לאה גיטל בת פרימט

לזש"ק
רבקה בת דינה

לדיווג
יוסף בן חנה

להצלחה וס"ד
ברכה בת רות